

1. Obiekt

2149

FOLWARK GOZDOWO - karta założenia

2. Czas powstania

2 poł. XIX w.

3. Miejscowość

GOZDOWO

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

Gozdowo , 62-304 Nw.Wieś Króle-
nr hipotecznywska.

5. Przynależność administracyjna

województwo **poznańskie**
gmina **Września**

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Gosdau

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

województwo **poznańskie**
powiat **Września**

8. Właściciel i jego adres

Kombinat PGR Bieganowo
62-300 Września

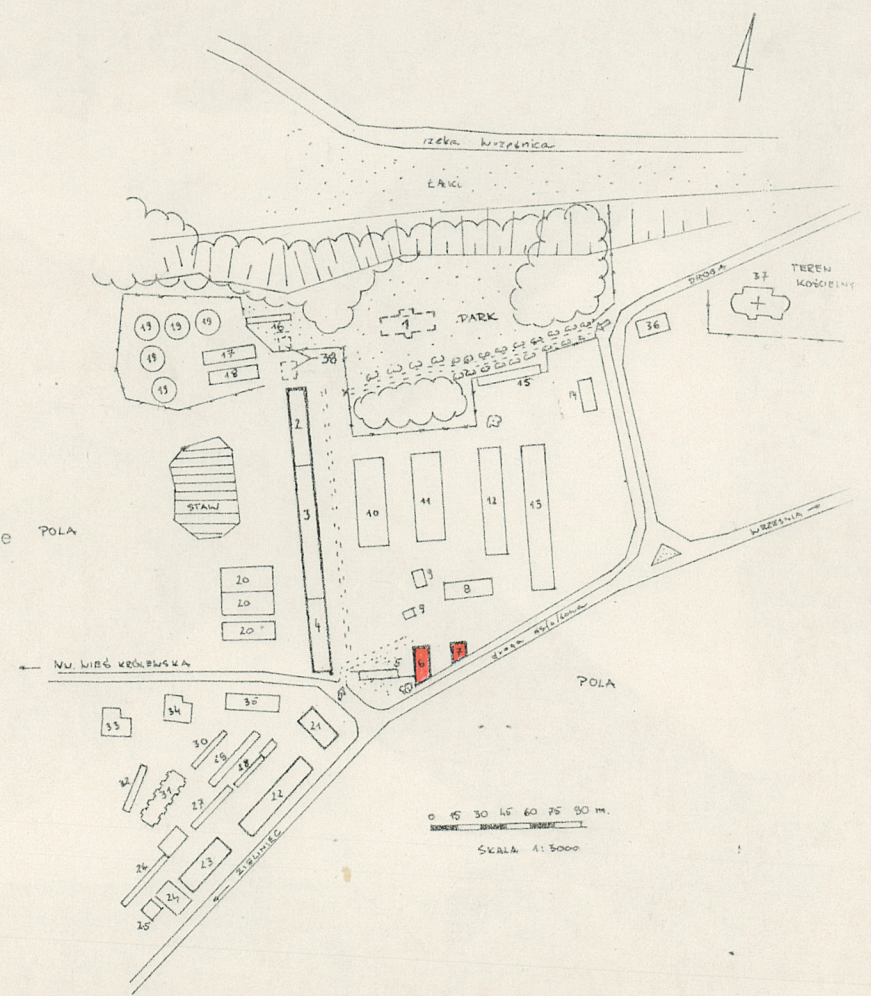
9. Użytkownik i jego adres

Zakład Gozdowo
jw.

10. Rejestr zabytków:

Nr data

- 1. Dwór nieistniejący
- 2. Obora-ob.magazyn
- 3. Obora-ob.magazyn
- 4. Stodoła
- 5. Budynek biurowy
- 6. Magazyn zbożowy-ob.nawozowy
- 7. Kuźnia - ob.warsztat
- 8-9. Garaże,warsztaty
- 9. Budynek gospodarczy
- 10-13 Obory-bukaciarnie
- 14-16. Budynki gospodarcze
- 17-20 Silosy na gnojownicę
- 21-23 Budynki mieszkalne-czworaki
- 24-25 Domy mieszkalne 1-2 rodzinne
- 26-32 Budynki gosp.-inwentarskie
- 33-35 Bloki mieszkalne
- 36. Kaplica
- 37. Kościół parafialny

Najwcześniejsze informacje o wsi Gozdowo pochodzą z dokumentu wydawnego w 1357 roku.

Wg. niektórych źródeł historycznych Gozdowo do XVI w. należało do rodu wielkopolskiej rodziny Gozdowskich herbu Gozdawa, którzy założyli i uposażyli tamtejszy kościół parafialny p.w. św. Filipa i Jakuba. Pogląd ten podwarza E. Callier twierdząc, że wieś była własnością proboszczów katedry gnieźnieńskiej od których dzierżawił w 1578 roku Jan Gębicki a w 1618 Piotr Goryszewski. W roku 1796 Gozdowo zostaje zabrane przez rząd pruski i wcielone do tzw. ekonomii Rataje, nadanej następnie generałowi Henrykowi Dąbrowskiemu przez Cesarza Napoleona. Gdy Rataje zostały odłączone od Królestwa Kongresowego utworzono ekonomię gozdawską, której ostatnim dzierżawcą był Jan Pawłowski. W roku 1832 dobra rozparcelowano i utworzono w Gozdowie osobny folwark i 27 gospodarstw rolnych-wiejskich. Właścicielami folwarku stają się na długie lata osoby pochodzenia niemieckiego.

/ciąg dalszy na wkladce nr.1/

Sytuacja: Folwark położony jest ok. 1 km. od drogi ku Wrześni i przelega płd.-zachodnim bokiem do drogi prowadzącej do Neryngowa.

Folwark tworzył prawie regularny czworokąt, którego boki: płn.-wsch., wsch., i płd.-zach. sąsiaduje z drogami publicznymi - asfaltowymi. Granica płn.-zach. założenia jest niewyraźna, gdyż obiekt łączy się stopniowo z łakami ciągnącymi się poniżej skarpy na północ od której przepływa rzeka Wrześnica. Zabudowania wiejskie wsi Gozdowo znajdują się na północny-wschód głównie za rzeką Wrześnica. W bliskiej odległości folwarku po jego wschodniej stronie znajduje się teren kościelny-parafialny Gozdowa z kościołem p.w. św. Filipa i Jakuba. Po tej samej stronie znajdowały się nieistniejące obecnie budynki gospodarczo-mieszkalne.

Kompozycja: Założenie architektoniczne składa się z ~~dworu~~ kompleksu dworsko-parkowego, podwórza gospodarczego oraz kolonii mieszkalnej pracowników.

Część dworsko-parkowa składa się z nieistniejącego obecnie dworu prawdopodobnie z pocz. XX w. /rozebrany 1983-1984/, oraz parku o pow. 2,3 ha o drzewostanie mieszanym znacznie już zaniedbanym. Cały omówiony wyżej kompleks zlokalizowany jest w półn. części założenia.

Podwórze gospodarcze w przybliżeniu czworokątne odgrodzone od części parkowej ogrodzeniem zabudowane jest budynkami inwentarsko-gospodarczymi od strony zachodniej i południowej. Pierwotnie część środkowa dziedzińca była niezabudowana /mapa 1889/ i tworzył ją trawnik względnie wybieg. Obecnie zostało zabudowane nowymi budynkami inwentarsko/bukaciarnie/-gospodarczymi /lata 60-70-te XX w./. Zachodnią granicę podwórza tworzy ciąg budynków inwentarsko-gospodarczych:

obora-bukaciarnia-ob.magazyn nawozowo-paszowy z ~~1930~~ 1906 r./nr.2/, obora-ob.częściowo magazyn nawozowo-paszowy /1930, nr.3/ oraz stodoła/1912,nr.4/.

W bliskiej odległości na północ od omawianego ciągu budynków znajdowały się 2 małe budynki gospodarcze prawdopodobnie sprzed 1930 roku /nr.38/. Od strony zachodniej elewacji omawianych budynków znajduje się nieduży stawek.

/ciąg dalszy na wkladce nr.1/

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa Pow. podwórza gospodarcze- -go ok. 2,5 ha.	16. Przeznaczenie pierwotne uprawa, chowuła bydła	17. Użytkowanie obecne uprawa, chowuła bydła
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja <p>W ostatnich latach /lata 70-te i 80-te/ nastąpiło szereg zmian w obrębie gospodarstwa. Teren dawnego gospodarstwa podzielono na dwie części odgradzając części dawnego otoczenia przydworkiego od podwórza ogrodzeniem z elem. betonowych i siatki. Z byłych 4 stawów xpm które znajdowały się: 1 na w płn. części założenia, 2 w zach. części i 1 na pld. zachował się 1 w zach. części. Z nieznanych przyczyn zburzono dwór. Jesienią 1983 wykwaterowano mieszkańców a w kwietniu 1984 powierzchnię na którym stał obiekt była już splantowana. Obecnie trwają prace przy wznoszeniu na starych fundamentach nowego budynku mieszkalno-administracyjnego. Bez względu na wartość architektoniczną zburzenie dworu z pocz. XX w. bez wskaz konsultacji z konserwatorem jest wielce naganną działalnością władz Kombinatu PGR. Dokonano także prace remontowo-modernizacyjne przy obiektach po zach. stronie podwórza gospodarczego /nr. 2, 3, 4/. Wyburzono także małe budynki gospodarcze /nr. 38/ oraz budynek przy głównym wejściu na miejscu którego stoi obecnie budynek administracyjny gospodarstwa. Środek dziedzińca który był pierwotnie niezabudowany obecnie zabudowany jest budynkami inwentarsko-gospodarczymi.</p>		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) <p>Stan zachowania obiektów w obrębie podwórza gospodarczego dobry. Park o pow. 2,3 ha jest już dość znacznie zniszczony. Brak osi symetrii i elementów kompozycyjnych poszczególnych części kompleksu. Część centralna parku pozbawiona dawnej zieleni. W skład drzewostanu wchodzi obecnie: lipa drobnolistna, sosna wejmutka, wiąz szypułkowy, grab pospolity, jesion wyniosły, kasztanowiec biały, topola, a także dąb szypułkowy o średn. 91 cm.</p>	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt. numer i miejsce przechowania)

Ewidencja parku w Gozdowie, E.Weydmann 1984
- Archiwum WKZ w Poznaniu

22. Bibliografia

1. Słownik Wielkiego Królestwa Polskiego, t.8 W-wa 1887
2. Handbuch des Grundbesitzes im Deutschen Reiche, Provinz Posen. Berlin 1905.
3. E.Callier - Powiat wrzesiński, pyzderski w XVI stule-
-ciu. Poznań 1888.
4. Księga adresowa gospodarstw rolnych woj.poznańskiego
Poznań 1926
5. Archiwum Konserwatora Wojew.Zabytków w Poznaniu.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

datowanie budynków na podstawie książki inwentarzowej
środków trwałych gospodarstwa Gozdowo.

25. Opracował

Michał Kondella, kwiecień 1988

tekst imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki Michał Kondella, kwiecień 1988

zdjęcia fotogr Michał Kondella, kwiecień-sierpień 1988

..... imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów M.N.R. Szreniawa

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

2 wkładki, 2 karty szczegółowe

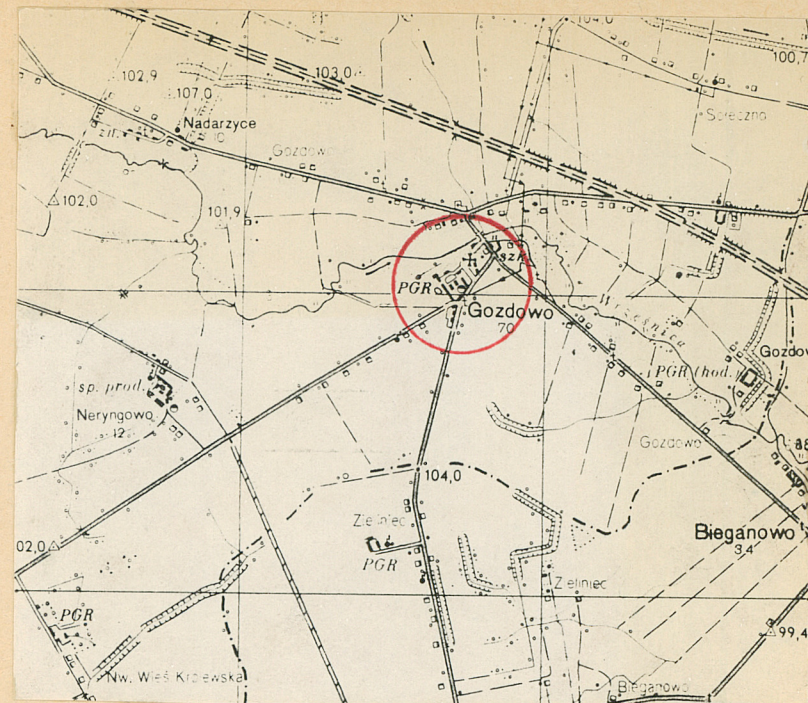
Wzór ODZ 1978 r.

Kościół parafialny p.w.
św. Filipa i Jakuba

Obera-ob.magazyn nawozowo-paszowy /2/
Elewacja wschodnia

Obera-ob.magazyn nawozowo-paszowy /2/
Elewacja północno-zachodnia

1. Miejscowość
GOZDOWO

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
Folwark Gozdowo-
- karta założenia

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
zdjęcia

Obora-ob.magazyn paszowo-nawozowy /3/
Elewacja wschodnia

Obora /3/ - elewacja zachodnia

Główne wejście na teren podwórza gospod.

Wkładkę założył: Michał Kondella, kwiecień 1988
(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: M.N.R. Szreniawa

Stodoła /4/ - elewacja wschodnia

Stodoła /4/ - elewacja zachodnia

Budynek mieszkalny-czworak /21/
Elewacja płn.-zach.

Budynek mieszkalny-czworak /23/
Elewacja płn.-wsch.